

Ontwikkelteam Burgerschap

curriculum.nu

conferentie burgerschap 22 november Utrecht

Ikzelf

Alderik Visser
a.visser@slo.nl

Voorheen docent geschiedenis, filosofie, maatschappijleer, enz
Leerplanontwikkelaar geschiedenis @SLO
Ooit beoogd secretaris Ontwikkelteam Persoonsvorming
Vakinhoudelijk medewerker Ontwikkelteam Burgerschap

Ontwikkelteam Burgerschap

route:

achtergronden & situatie
inrichting en werkwijze
beoogde opbrengsten
+
activiteiten

Achtergrond 1

Burgerschapsopdracht sinds 2006, maar niet plan- en doelmatig ingevoerd

Géén curriculum burgerschapsvorming....

Wet? Toezichtskader? Ervaring met curriculum? Overladenheid?

achtergrond 0

Curriculum (plan van leerinhouden of activiteiten)

- Historisch gegroeide curricula van afzonderlijke vak- en leergebieden (1857)
- Weinig centrale sturing maar toch **kerndoelen** (te strak / te vrij) en **eindtermen** (veel, eenzijdig cognitief, weinig systematisch)
- Ervaren **overladenheid** en gebrek aan **samenhang**; **doorlopende** leerlijnen po/vo
- Behoefte aan systeem van periodieke **herijking**

November 2014 – februari 2016: **OnsOnderwijs2032** (Commissie Schnabel)

Maatschappelijk debat – vooral via social media en sessies in het land

rapport

- Herijking van belang drie hoofddoelen: kwalificatie, maatschappelijke toerusting, persoonsvorming
- Meer van minder (kern/keuze)
- Doorlopende leerlijnen en meer samenhang
- Voorkeur voor leergebieden boven vakken (?)
- Nadruk op brede, vakoverstijgende vaardigheden

gedoe

- Legitimiteit / draagvlak ter discussie (teveel 'hoe'; teveel kindgericht)
- vakinhoudelijke verenigingen en individuele docenten roeren zich
- 1 jaar pauze ('verdiepingsfase')

Doorstart 2017/2018: curriculum.nu

- 9 in plaats van 11 ontwikkelteam: wel kennis en vaardigheden, geen houdingen / persoonsvorming; geen apart team brede vaardigheden; behoud vakken in het vo

ministerie

Tweede Kamer

Coördinatiegroep

Onderwijscoöperatie

PO-Raad

VO-raad

AVS

Laks

Ouders en Onderwijs

ondersteuningsbureau

SLO

negen

ontwikkelteams

Vakverenigingen

Scholen

Wetenschap

Lobby

Individuen

ontwikkelteam burgerschap

6 docenten vo (verschillende vakken/richtingen)

8 docenten po

2 schoolleiders, 1 po, 1 vo

Spreiding: ervaring / leeftijd, stad/land, denominaties, enz.

aan de slag!

Gedrieën

vertel elkaar wat je het ontwikkelteam zou willen meegeven.
Wat moet ze beslist wel / beslist niet doen / beschrijven /
vastleggen voor een nieuw te vormen samenhangend
leergebied 'burgerschap'??

Vergelijk elkaars tips en vorm deze om tot één genuanceerde
aanbeveling waarover consensus bestaat.

OT Burgerschap Waarom ook alweer?

1. Omdat de CG / de Tweede Kamer er om vraagt 😊
2. Binnen het onderwijs: burgerschapsopdracht, maar geen curriculum
 - “Het onderwijs is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie” (??)
 - Niet doel- of planmatig ingevoerd
 - Slechte resultaten po en vo
3. In de samenleving / politiek: cohesie versus versnippering
 - Gedeelde waarden
 - Omgaan met (hyper)diversiteit en controverses
 - Mensenrechteneducatie
 - Van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving

kernvragen

1. Op welke type burgerschap zou burgerschapsvorming zich moeten richten?
(aanpassingsgericht, individualistisch, kritisch-democratisch)
2. (dus) Hoe definieer je burgerschap en burgerschapsvorming?
3. Wat zou tot de kern van burgerschapsvorming moeten horen en wat is ter keuze aan de school of de leerling?
4. Hoeveel aandacht zouden verschillende aspecten en elementen van burgerschapsvorming moeten krijgen?
5. Kan er een (doorlopende) leerlijn burgerschap worden ontwikkeld en uit welke elementen (kennis, vaardigheden, houdingen) moet deze leerlijn in dat geval bestaan?
6. Hoe creëer je samenhang binnen burgerschapsvorming en tussen burgerschapsvorming en het curriculum van vakken en de schoolcultuur?
7. Hoe creëer je in het curriculum ruimte om de buitenwereld de school in te halen en hoe zorg je voor samenhang tussen het leren binnen de school en de buitenwereld?
8. Moet burgerschapsvorming een (apart) vak zijn of maakt het deel uit van verschillende vakken (en de schoolcultuur)?

uitdagingen & kansen

uitdagingen

- Geen overkoepelende rationale (doel, waarden)
- Waardegeladenheid van het thema (zowel in proces als t.o.v. product)
- Geen duidelijke opdracht (vak / geïntegreerd / schoolcultuur)?
- Exposure van teamleden / belangen, lobby's kritische openbaarheid (social media)
- Gepolitiseerd proces; politiek tij (Wilhelmus)

kansen

1. Aanscherping wetartikel 2018? 2019?
2. Veel aandacht en enthousiasme (aanmeldingen!)
3. Veel onderzoek en 'beleidswil'
4. Een mooi team 😊

ontwikkelteam

Februari 2018 – Maart 2019

Opdracht:

Ontwikkelen van bouwstenen voor een nieuw kerncurriculum
(als grondslag voor nieuwe kendoelen en eindtermen, te
ontwikkelen na 2019)

[Visie op het vak- of leergebied]

Essenties van dat vak- of leergebied

(kernconcepten, denk- of werkwijzen, vaardigheden)

tijdspad

Februari – voorbereidende informative

8 maart – startdag ontwikkelteams en- scholen

14-16 maart 2018 – 1e ontwikkelsessie

23-25 mei 2018 – 2e ontwikkelsessie

3-5 oktober 2018 – 3e ontwikkelsessie

12-14 december 2018 – 4e ontwikkelsessie

Begin januari 2019 – slotbijeenkomst

Tussen elke ontwikkelsessie door:

- Communicatie met het veld = achterban = vakverenigingen = wetenschappers = enz. (gevraagd en **ongevraagd**)
- Uitproberen van tussenproducten op zgn. ontwikkelscholen

bronnen

Eigen ervaringen, overtuigingen, praktijken (x 16 + y)

Input Vakverenigingen : visie op vak- leergebied en drie domeinen, dus incl. burgerschap

Leerplanvoorstellen SLO (www.burgerschapindeschool.nl)

Onderzoeksmodel & onderzoek UvA en anderen

Bestaande praktijken en methoden

Voorbeelden uit andere landen / staten

'rugzak' met al deze dingen

Voorbeelden uit anderen landen

Social studies – New Zealand <http://nzcurriculum.tki.org.nz/The-New-Zealand-Curriculum/Social-sciences/Learning-area-structure>

Civics and Citizenship – Australia - <http://v7-5.australiancurriculum.edu.au/humanities-and-social-sciences/civics-and-citizenship/content-structure>

Social Studies – Alberta - <https://education.alberta.ca/social-studies-7-9/programs-of-study/everyone/program-of-studies-documents/>

Social Studies (History) – British Columbia – Grade 9 - <https://curriculum.gov.bc.ca/curriculum/social-studies/9>

Aan de slag 2

Ga terug naar je groepje

Jullie hebben zoëven (onbewust) al een aanzet tot een visie geformuleerd (namelijk een gemeenschappelijke aanbeveling).

Destilleer daaruit een essentie (een kernconcept, een typische denkwijze of een kernvaardigheid)

Formuleer bij die essentie:

2 leerdoelen (kennis)

2 leerdoelen (vaardigheden)

Desgewenst/ben je klaar?:

Formuleer ook 1 houdingsdoel;

formuleer die vervolgens om tot een vaardigheid 😊

Vragen – omissies – tegenwerpingen – zorgen??

Einde.

Contact:

a.visser@slo.nl